

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

LAILA MEDINA

13 päivänä heinäkuuta 2023¹

Asia C-363/22 P

**Planistat Europe ja
Hervé-Patrick Charlot
vastaan**

Euroopan komissio

Muutoksenhaku – Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu – OLAFin ulkoiset tutkimukset – Tietojen toimittaminen kansallisille oikeusviranomaisille seikoista, jotka saattavat johtaa rikossyytteisiin, ennen tutkimuksen päättymistä – Komission ennen tutkimuksen päättymistä tekemä rikosilmoitus – Kansallinen rikosoikeudellinen menettely – Rikosoikeudellisesta menettelystä luopumista koskeva lopullinen päätös – Unionin oikeussäännön riittävän ilmeisen rikkomisen käsite – Valittajille aiheutuneeksi väitetty aineeton ja aineellinen vahinko

1. Planistat Europe -yhtiö ja Hervé-Patrick Charlot (jäljempänä yhdessä valittajat) vaativat tällä valituksellaan kumottavaksi unionin yleisen tuomioistuimen 6.4.2022 antaman tuomion Planistat Europe ja Charlot v. komissio,² jossa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajien kanteen, jolla vaadittiin korvausta yhtäältä vahingosta, jota Charlot'lle on aiheutunut siitä, että Euroopan petoksantorjuntavirasto (OLAF) oli toimittanut kansallisille viranomaisille tietoja seikoista, joita voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina, ja Euroopan komission näille viranomaisille tekemästä rikosilmoituksesta ja toisaalta aineellisesta vahingosta, jota valittajille on aiheutunut Planistat Europe ja Euroopan komission välisten sopimusten päättämisestä.

2. Valittajat esittävät valituksensa tueksi kolme valitusperustetta, joiden mukaan lähinnä unionin yleinen tuomioistuin teki virheitä ensiksikin määrittäessään väitetyn vahingon aiheuttaneen tapahtuman, toiseksi hylätessään väitteen OLAFin ja komission tekemästä väärästä ilmiannosta ja kolmanneksi hylätessään valittajien väitteet aiheutuneesta aineettomasta ja aineellisesta vahingosta. Tässä ratkaisuehdotuksessa tarkastellaan ainoastaan toista valitusperustetta unionin tuomioistuimen pyynnön mukaisesti.

3. Tämä valitusperuste tarjoaa unionin tuomioistuimelle tilaisuuden lausua siitä, millaista tuomioistuinvalvontaa unionin yleisen tuomioistuimen on harjoitettava sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevan kanteen yhteydessä yhtäältä silloin, kun OLAF toimittaa kansallisille oikeusviranomaisille tietoja, kun sen väitetään tehneen väärän ilmiannon ja kun

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² T-735/20, EU:T:2022:220; jäljempänä valituksenalainen tuomio.

kansalliset tuomioistuimet ovat lopulta tehneet päätöksen, jossa luovutaan rikosoikeudellisesta menettelystä asianomaisia henkilöitä kohtaan, ja toisaalta silloin, kun komissio on tehnyt asiassa asianomistajana rikosilmoituksen.

I Asetus (EY) N:o 1073/1999

4. Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista 25.5.1999 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1073/1999³ säädettiin OLAFin henkilöstöön kuuluvien tehtäviensä suorittamiseksi toteuttamista tarkastuksista, todentamisista ja toimista.⁴ OLAF suorittaa ulkoisia tutkimuksia, jotka tapahtuvat unionin toimielinten ulkopuolella, ja sisäisiä tutkimuksia, jotka tapahtuvat näissä toimielimissä.

5. Asetuksen N:o 1073/1999 9 artikla, jonka otsikko on ”Tutkintakertomus ja tutkinnan jatkotoimet”, koskee OLAFin suorittaman tutkimuksen päätteeksi laadittavaa kertomusta.

6. Asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Viraston lähettämät tiedot”, säädettiin seuraavaa:

”1. Tämän asetuksen 8, 9 ja 11 artiklan sekä [komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi annetun] asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 säännösten soveltamista rajoittamatta virasto voi milloin tahansa lähettää asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ulkoisten tutkimusten yhteydessä saamia tietoja.

2. Tämän asetuksen 8, 9 ja 11 artiklan soveltamista rajoittamatta viraston johtaja lähettää asianomaisen jäsenvaltion oikeusviranomaisille viraston sisäisten tutkimusten yhteydessä saamat tiedot seikoista, jotka voivat johtaa rikossyytteisiin. Viraston johtaja ilmoittaa tästä samanaikaisesti asianomaiselle jäsenvaltiolle, jolle tutkimukseen liittyvistä syistä muuta johdu.

– –”

II Asian tausta

7. Asian tausta, sellaisena kuin se esitetään valituksenalaisen tuomion 2–18 kohdassa, voidaan tiivistää seuraavasti.

8. Eurostat perusti vuonna 1996 tilastotietojen myyntipisteiden verkoston (jäljempänä datashopit). Nämä datashopit, jotka eivät olleet oikeushenkilöitä, toimivat jäsenvaltioissa lähtökohtaisesti osana kansallisia tilastolaitoksia (jäljempänä tilastolaitokset) paitsi Belgiassa, Espanjassa ja Luxemburgissa, jossa niitä hallinnoivat yksityiset yritykset. Eurostatin, Euroopan unionin julkaisutoimiston (OP) ja datashopeista vastanneen yksikön välillä tehtiin tätä varten kolmikantasopimukset.

³ EYVL 1999, L 136, s. 1.

⁴ Tämä asetus, jota sovelletaan ajallisesti käsiteltävän asian tosiseikkoihin, on kumottu ja korvattu OLAFin tutkimuksista 11.9.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU, Euratom) N:o 883/2013 (EUVL 2013, L 248, s. 1).

9. Charlot'n johtama Planistat Europe teki Eurostatin kanssa vuosina 1996–1999 puitesopimuksia sellaisten eri palvelujen suorittamisesta, joihin kuului muun muassa henkilöstön asettaminen datashopien käyttöön.
10. Planistat Europen tehtäväksi annettiin 1.1.2000 alkaen Brysselin (Belgia), Madridin (Espanja) ja Luxemburgin datashopien hallinnointi, ja sen oli tilitettävä komissiolle näissä kolmessa datashopissa saatu koko liikevaihto.
11. Syyskuussa 1999 Eurostatin sisäinen tarkastus laati kertomuksen, jossa todettiin väärinkäytöksiä datashopien hallinnoinnissa, josta Planistat Europe vastasi.
12. Komission varainhoidon valvonnan pääosasto toimitti kyseisen kertomuksen 17.3.2000 OLAFille.
13. OLAF päätti 18.3.2003 aloittaa Planistat Europea koskevan ulkoisen tutkimuksen OF/2002/0510 suorittuaan ensin sisäisen tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli tarkastella datashopien verkoston perustamiseen liittyneitä yksityiskohtia, niiden laskutuskanavia ja rahoituspuitteita sekä unionin virkamiesten mahdollista osallisuutta asiaan.
14. OLAF toimitti 19.3.2003 Ranskan oikeusviranomaisille tietoja seikoista, joita sen mukaan voitiin käynnissä olevan tutkimuksen yhteydessä pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina (jäljempänä 19.3.2003 päivätty muistio). Procureur de la République de Paris (Pariisin yleinen syyttäjä, Ranska) käynnisti tällä perusteella tribunal de grande instance de Paris'n (Pariisin alioikeus, Ranska) tutkintatuomarin suorittaman tutkinnan kätkemisrikoksen ja kavallukseen osallistumisen vuoksi.
15. Tästä tietojen toimittamisesta kerrottiin lehdistössä 16.5.2003, ja Euroopan parlamentin jäsenet esittivät siitä kirjallisia kysymyksiä komissiolle.
16. Komissio ja OLAF julkaisivat useita lehdistötiedotteita, joista Planistat Europe mainittiin vain kahdessa. Komission 9.7.2003 päivätysssä lehdistötiedotteessa Planistat Europeen viitattiin ensimmäistä kertaa, kun taas 23.7.2003 päivätysssä lehdistötiedotteessa komissio vahvisti päätöksensä päättää Planistat Europen kanssa tekemänsä sopimukset.
17. Komissio teki 10.7.2003 asianomistajana Pariisin yleiselle syyttäjälle tuntematonta rikoksentehtijää koskevan rikosilmoituksen kavallusrikoksesta ja kaikista muista rikoksista, joihin syyllistyminen voitiin päätellä rikosilmoituksessa esitettyjen seikkojen perusteella.
18. Tutkintatuomari aloitti 10.9.2003 tutkinnan, jonka kohteena oli kavallus ja kätkemisrikos, joihin Charlot'n epäiltiin osallistuneen.
19. OLAF päätti 25.9.2003 päättää sekä sisäisen tutkimuksen IO/2000/4097 että ulkoisen tutkimuksen OF/2002/0510.
20. Tribunal de grande instance de Paris'n tutkintatuomari teki 9.9.2013 tutkinnan kohteena olevien henkilöiden osalta menettelystä luopumista koskevan päätöksen, ja komissio valitti tästä päätöksestä.
21. Cour d'appel de Paris (Pariisin ylioikeus, Ranska) hylkäsi 23.6.2014 antamallaan tuomiolla komission valituksen ja pysytti rikosoikeudellisesta menettelystä luopumista koskevan päätöksen.

22. Cour de cassation (ylin tuomioistuin, Ranska) hylkäsi 15.6.2016 antamallaan tuomiolla komission valituksen ja päätti siten tuomioistuinmenettelyn.

23. Valittajat lähettivät 10.9.2020 komissiolle virallisen ilmoituksen, jossa komissiota vaadittiin maksamaan niille 11,6 miljoonan euron rahasumma korvauksena vahingoista, joita väitettiin aiheutuneen muun tehdystä rikosilmoituksesta ja sitä koskevien lehdistötiedotteiden julkaisemisesta.

24. Komissio hylkäsi valittajien vaatimuksen 15.10.2020 ja katsoi, etteivät sopimussuhteen ulkopuolisen Euroopan unionin vastuun syntymisen edellytykset olleet täyttyneet.

III Asianosaisten esittämät vaatimukset ja asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

25. Valittajat vaativat lähinnä, että unionin tuomioistuin

- kumoaa riidanalaisen tuomion siltä osin kuin siinä on todettu valittajien kanneoikeuden osittainen vanhentuminen ja siltä osin kuin siinä on hylätty sopimussuhteen ulkopuolista komission vastuuta koskeva kanne
- hyväksyy ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyt vaatimukset
- velvoittaa komission tunnustamaan julkisesti, että se on tehnyt arviointivirheen Planistat Europen ja sen johtajan osalta ja
- velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut kummassakin oikeusasteessa.

26. Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

- hylkää valituksen ja
- velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27. Unionin tuomioistuin päätti työjärjestyksensä 76 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ettei istuntoa asianosaisten kuulemiseksi pidetä.

IV Oikeudellinen arviointi

28. Valittajat väittävät toisessa valitusperusteessaan, joka on esitetty toissijaisesti ja jota tämä ratkaisuehdotus koskee, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheitä, jotka koskevat sopimussuhteen ulkopuolisen unionin vastuun syntymistä. Tämä valitusperuste jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäinen osa koskee lähinnä sitä, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen OLAFin ja komission valittajiin kohdistaman kunniaa loukkaavan menettelyn osalta, toinen osa koskee OLAFin menettelyn lainvastaisuuden osalta tehtyä virhettä ja kolmas osa koskee komission menettelyn lainvastaisuuden osalta tehtyä virhettä.

29. Esitän, että näiden osien analysointijärjestystä muutetaan. Valitusperusteen toista ja kolmatta osaa tutkittaessa on analysoitava velvoitteita, joita OLAFilla on, kun se ilmaisee seikkoja, joita voidaan pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina, ja velvoitteita, joita komissiolla on, kun se

osallistuu kansalliseen menettelyyn. Minusta vaikuttaa hyödylliseltä aloittaa analyysini tutkimalla näitä kahta osaa, minkä jälkeen ryhdyn tarkastelemaan sitä, onko toisen valitusperusteen ensimmäisen osan kohteena oleva ilmianto väärä ja kunniaa loukkaava, kuten on väitetty.

A Toisen valitusperusteen toinen osa

30. Valittajat väittävät toisessa osassa, joka jakautuu kahteen väitteeseen, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 84–104 kohdassa, ettei OLAFin menettelyllä – etenkin seikkojen, joita voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina, toimittamisella Ranskan viranomaisille – ole loukattu hyvän hallinnon ja luottamuksellisuuden periaatteita.

1. Ensimmäinen väite

31. Valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa virheen, kun se arvioi, että OLAFilla oli jo 19.3.2003 käytettävissään tietoja tai seikkoja, joiden perusteella oli mahdollista katsoa, että kyseessä olevia seikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina. Valittajien mukaan OLAF tiesi tarkoin sen, että Eurostatin sisäisen tarkastuksen kertomuksessa julki tuodut sääntöjenvastaisuudet eivät olleet johtaneet varojen väärinkäyttöön. Koska ranskalaiset tuomioistuimet ovat todenneet, ettei unionin talousarviolle ole aiheutunut taloudellista vahinkoa, valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa oleva toteamus on selvästi virheellinen. Koska OLAF on antanut Ranskan viranomaisille väärää tietoa, se ei ole ryhtynyt riittäviin varotoimiin, mikä merkitsee sitä, ettei se ole noudattanut velvoitettaan tarkistaa tiedot ja että se on siksi loukannut hyvän hallinnon periaatetta.

32. Komission mukaan on niin, että valittajat pyrkivät väitteillään siihen, että tosiseikat tutkittaisiin uudelleen, väittämättä kuitenkaan, että tosiseikat olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla, eivätkä ne yksilöi oikeudellista virhettä, jonka unionin yleinen tuomioistuin olisi tehnyt.

33. Sen mukaan asiakysymyksen osalta nämä väitteet ovat joka tapauksessa perusteettomia. Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 87 ja 89 kohdassa siitä, että OLAF oli toimittanut muistion, perustellusti, että OLAF oli ottanut huomioon yhtäältä sen, että tähän muistioon sisältyneet tiedot olivat tuloksia tutkimuksesta, joka oli aloitettu Eurostatin laatiman tarkastuskertomuksen perusteella vuonna 1999, ja toisaalta sen, että tutkimus OF/2002/0510 oli sisäisen tutkimuksen IO/2000/4097 ulkoinen osa. Väitteestä, jonka mukaan OLAF tiesi tarkoin, että Eurostatin sisäisen tarkastuksen kertomuksessa julki tuodut sääntöjenvastaisuudet eivät olleet johtaneet varojen väärinkäyttöön, se toteaa, että tällaista väitettä, johon ensimmäisessä oikeusasteessa ei ole vedottu, ei voida ottaa tutkittavaksi.⁵ Komission mukaan OLAFin tutkimusta ei voida asettaa kyseenalaiseksi sillä, että ranskalaiset tuomioistuimet ovat päätyneet OLAFin päätelmästä poikkeavaan päätelmään siltä osin kuin kyse on unionin talousarviolle mahdollisesti aiheutuneesta vahingosta. Sillä, että ranskalaiset tuomioistuimet ovat katsoneet, ettei unionin talousarviolle ole aiheutunut vahinkoa, ei yksinään voida osoittaa, että OLAF olisi tehnyt valittajien osalta virheen, jolla olisi loukattu hyvän hallinnon periaatetta.

⁵ Komissio väittää joka tapauksessa tämän väitteen olevan ristiriidassa sen lopullisen tutkintakertomuksen sanamuodon kanssa, jossa todetaan, että Planistat Europelle on maksettu sääntöjenvastaisesti tietty rahasumma, sillä tutkimuksessa oli osoitettu, että tämä yhtiö oli osallistunut aktiivisesti varojen kätettyyn rahastointiin ja että se on tämän johdosta vilpillisen laskutusjärjestelmä avulla kyennyt saamaan muun muassa rahoitusvaroja, joista sopimusehdoissa ei ole määrätty. Lisäksi tämä toteamus vahvistaa Eurostatin kertomukseen sisältyvän toteamuksen (ks. liite A.11, s. 550-552 ja liite A.13, s. 569).

34. Ennen ensimmäisen väitteen tutkittavaksi ottamista koskevan analyysin aloittamista on huomautettava, että kun valittajat väittävät, että OLAF olisi syylistynyt väärään ilmiantoon ja kunnianloukkaukseen, ne toistavat väitteen, jonka ne ovat esittäneet myös toisen valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä ja jonka tutkin kyseisen osa yhteydessä.⁶ Valituskirjelmän 60–66 kohdasta ilmenee selvästi, että valittajat pyrkivät tämän valitusperusteen toisessa osassa osoittamaan, että hyvän hallinnon periaatetta on loukattu siksi, että OLAF ei ole toiminut huolellisesti, koska se on yhtäältä toimittanut kasallisille viranomaisille tietoja hätköidysti ja koska se on toisaalta ilmaissut tietoja lehdistölle.

a) Tutkittavaksi ottaminen

35. Valittajat väittävät ensimmäisessä väitteessään, että OLAF on lähettänyt 19.3.2003 päivätyn muistion, vaikka viitteitä valittajien moitittavasta käyttäytymisestä ei ollut riittävästi, ja että tämä merkitsee sitä, että hyvän hallinnon periaatetta on loukattu. Komission väitteet huomioon ottaen ja tämän väitteen tutkittavaksi ottamista silmällä pitäen huomautan, että valittajat ovat jo ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään kannekirjelmässä vedonneet siihen, että hyvän hallinnon ja syyttömyysolettaman periaatteita on loukattu siksi, että OLAF on ilmoittanut asiasta tiedotusvälineille väitetysti sääntöjenvastaisesti.⁷

36. Vaikuttaa lisäksi siltä, ettei valituskirjelmän 60–66 kohdassa esitetystä, valituksenalaisen tuomion 87 ja 88 kohtaa vastaan suunnatussa argumentaatiossa ole kyse pelkästä valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien väitteiden toistamisesta, vaan sillä pyritään osoittamaan virheet, joita valituksenalaisen tuomion kyseisiin kohtiin sisältyy. Ilmeisesti valittajat pyrkivät näet osoittamaan, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi hyvän hallinnon periaatetta virheellisesti katsoessaan riidanalaisen tuomion mainituissa kohdissa, että OLAFilla oli jo 19.3.2003 käytettävissään tietoja tai seikkoja, joiden perusteella oli mahdollista katsoa, että kyseessä olevia tosiseikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina.

37. Valittajien argumentaatio on lisäksi ymmärrettävä siten, että ne väittävät tuomiosta komissio v. De Esteban Alonso⁸ seuraavan, että koska tietojen toimittamisessa kansallisille viranomaisille on kyse ainoastaan mahdollisuudesta, OLAF oli hyvän hallinnon periaatetta noudattaakseen velvollinen toimimaan varovasti. Valittajat katsovat toisin sanoen, että se, ettei velvollisuutta toimittaa OLAFin kertomus kansallisille viranomaisille ollut olemassa, merkitsee sitä, että on olemassa velvoite tarkistaa tutkimuksen tulokset, ja että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tarkistaa, onko velvoitetta noudatettu.

38. Näin ollen esitän, että unionin tuomioistuin ottaa ensimmäisen väitteen tutkittavaksi.

b) Asiakysymys

39. Toisen valitusperusteen toisen osan ensimmäinen väite koskee valituksenalaisen tuomion 82–92 kohtaa. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo näissä kohdissa, että asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklasta ja sen johdanto-osan 13 perustelukappaleesta ilmenee, että OLAFilla on oikeus saattaa asia oikeusviranomaisen käsiteltäväksi myös ennen ulkoisen tutkimuksen päättämistä, jos se katsoo, että sillä on käytettävissään tietoja tai seikkoja, jotka voivat oikeuttaa oikeudellisen tutkimuksen aloittamisen tai jotka voivat olla tällaisen tutkimuksen kannalta

⁶ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 88 kohta.

⁷ Ks. kannekirjelmän 57 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

⁸ Tuomio 10.6.2021 (C-591/19, EU:C:2021:468, 61 kohta).

hyödyllisiä todisteita.⁹ Unionin yleinen tuomioistuin totesi, että koska 19.3.2003 päivätty muistio perustui Eurostatin sisäisen tarkastuksen kertomukseen, joka oli päivätty syyskuulle 1999, ja koska kertomukseen sisältyi asian kannalta merkityksellisiä tosiseikkoja, OLAFilla oli jo 19.3.2003 käytettävissään tietoja tai seikkoja, joiden perusteella oli mahdollista katsoa, että kyseessä olevia tekoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli, ettei ollut mitään viitettä siitä, että hyvän hallinnon tai kohtuullisessa ajassa toimimisen periaatteita olisi loukattu.¹⁰

40. Valittajien mukaan on niin, että koska ranskalaiset tuomioistuimet ovat voineet todeta, ettei unionin talousarviolle ole aiheutunut vahinkoa, tällainen päätelmä on ilmeisen virheellinen, mikä merkitsee sitä, että hyvän hallinnon periaatetta on loukattu. Tässä yhteydessä on nähdäkseen hyödyllistä analysoida ensiksi sitä, voiko oikeussääntö, johon valittajat vetoavat, sellainen, että sen tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, toiseksi sitä, miten OLAF on ilmaissut tosiseikat, ja sille kuuluvaa huolellisuusvelvoitetta ja kolmanneksi tämän tosiseikkojen ilmaisemisen osalta harjoitettua tuomioistuinvalvontaa.

1) Oikeussäännön riittävän ilmeinen rikkominen

41. On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus korvaukseen tunnustetaan silloin, kun kolme edellytystä täyttyy eli kun rikotun oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut henkilölle, jonka oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä toimeen ryhtynyttä tahoja koskeneen velvoitteen laiminlyöntiin. Toisen edellytyksen osalta unionin tuomioistuin on myös muistuttanut, että ratkaiseva peruste unionin oikeuden rikkomisen luokitteluksi riittävän ilmeiseksi on unionin asianomaisen toimielimen tai laitoksen harkintavallalle asetettujen rajojen selvä ja vakava ylittäminen.¹¹ Tällainen rikkominen on kyseessä, kun asianomainen toimielin on rikkonut selvällä ja vakavalla tavalla sen harkintavallalle asetettuja rajoja, ja tältä osin huomioon otettavia seikkoja ovat muun muassa rikotun säännön selkeys ja täsmällisyys ja rikotussa säännössä unionin viranomaiselle annetun harkintavallan laajuus.¹²

42. Valittajat vetoavat sen säännön osalta, jota väitetään rikotun, huolellisuusvelvoitteeseen.¹³ Oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että tämä velvoite, joka sisältyy Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 41 artiklassa vahvistettuun hyvää hallintoa koskevaan oikeuteen, edellyttää sitä, että unionin hallinto toimii huolellisesti ja

⁹ Ks. valituksenalaisen tuomion 82–86 kohta.

¹⁰ Ks. valituksenalaisen tuomion 87–92 kohta.

¹¹ Tuomio 23.3.2004, Euroopan oikeusasiamies v. Lamberts (C-234/02 P, EU:C:2004:174, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

¹² Ks. vastaavasti tuomio 4.4.2017, Euroopan oikeusasiamies v. Staelen (C-337/15 P, EU:C:2017:256, 37 kohta) ja tuomio 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan v. neuvosto (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30 kohta). Esimerkiksi kun tällä toimielimellä on harkintavaltaa hyvin vähän tai ei ollenkaan, jo pelkän unionin oikeuden rikkomisen voidaan katsoa olevan riittävän ilmeinen rikkominen (ks. vastaavasti tuomio 10.12.2002, komissio v. Camar ja Tico, C-312/00 P, EU:C:2002:736, 54 kohta).

¹³ OLAFin väitettyjen rikkomisten osalta harjoitetusta tuomioistuinvalvonnasta ks. Inghelram, J. F. H., *Legal and Institutional Aspects of the European Anti-fraud Office (OLAF) – An Analysis with a Look Forward to a European Public Prosecutor's Office*, Europa Law Publishing, Zutphen, 2011, s. 203 ja Groussot, X., Popov, Z., "What's wrong with OLAF? Accountability, due process and criminal justice in European anti-fraud policy", *Common Market Law Review*, osa 47, 2010, s. 605–643. Vahingonkorvauskanteesta ks. Inghelram, J. F. H., "Judicial review of investigative acts of the European Anti-Fraud Office (OLAF): a search for balance", *Common Market Law Review*, osa 49, 2012, s. 616–617.

varovaisesti,¹⁴ ja että se on oikeussääntö, jolla annetaan oikeuksia yksityisille.¹⁵ Katson siksi, että valittajat vetoavat sellaisen säännön rikkomiseen, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille.¹⁶

2) *Se, miten OLAF on tosiseikat ilmaissut, ja huolellisuusvelvoite*

43. Asetuksen N:o 1073/1999 johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta ilmenee, että OLAFin tutkimusten päämääränä on unionin taloudellisten etujen suojaaminen sekä petosten ja kaiken unionin taloudellisia etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan torjunta.¹⁷ Tämän asetuksen johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaan OLAFin tehtäviin kuuluvat taloudellisten etujen suojaamisen lisäksi kaikki toimet unionin etujen suojelemiseksi sellaisia väärinkäytöksiä vastaan, jotka voivat johtaa hallinnollisiin rikosoikeudellisiin menettelyihin asianomaisia vastaan. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi OLAF suorittaa sisäisiä ja ulkoisia tutkimuksia, joiden tulokset esitetään asetuksen N:o 1073/1999 9 artiklan mukaan tutkintakertomuksessa, ja lähettää tietoja kansallisille viranomaisille ja toimielimille saman asetuksen 10 artiklan mukaisesti.

44. On todettava yhtäältä, että käsiteltävässä asiassa tilanne vaikuttaa olevan se, että OLAF on toimittanut tiedot ulkoisen tutkimuksen ollessa vielä käynnissä¹⁸ asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 1 kohdan nojalla.¹⁹ Tämän säännöksen mukaan ”virasto voi milloin tahansa lähettää asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ulkoisten tutkimusten yhteydessä saamiaan tietoja”²⁰, mikä tarkoittaa sitä, että ulkoisten tutkimusten yhteydessä tosiseikkojen ilmaisemisessa näille viranomaisille on kyse pelkästä mahdollisuudesta.²¹ OLAF käyttää tätä mahdollisuutta ottaen huomioon veloitteensa suojata tehokkaasti unionin taloudellisia etuja EY 280 artiklan (josta on tullut SEUT 325 artikla) mukaisesti.²² Nähdäkseni kyse on siten ensi arviolta OLAFin toimivallan sääntöjenmukaisesta käyttämisestä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi.²³ Tästä seuraa, että siinä, että tiedot toimitetaan kansallisille viranomaisille, ei sinällään voi olla kyse lainvastaisesta menettelystä.

45. Toisaalta on huomattava, että asetuksen N:o 1073/1999 johdanto-osan 13 perustelukappaleesta käy ilmi, että loppukertomukseen sisältyvät OLAFin päätelmät eivät voi automaattisesti johtaa tuomioistuimenmenettelyn aloittamiseen, koska toimivaltaisilla viranomaisilla on vapaus päättää loppukertomuksen johdosta toteutettavista jatkotoimista ja näin ollen ne ovat ainoat viranomaiset, joilla on toimivalta tehdä päätöksiä, jotka voivat vaikuttaa niiden henkilöiden oikeusasemaan, joiden osalta kertomuksessa olisi suositeltu tällaisten

¹⁴ Ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Masdar (UK) v. komissio, C-47/07 P (EU:C:2008:726, 92 ja 93 kohta).

¹⁵ Ks. vastaavasti tuomio 16.9.2013, ATC ym. V. komissio (T-333/10, EU:T:2013:451, 93 kohta).

¹⁶ Ks. analogisesti puolueettomuutta koskevasta säännöstä tuomio 6.4.2006, Camós Grau v. komissio, T-309/03 (EU:T:2006:110, 102 ja 103 kohta).

¹⁷ Ks. vastaavasti Inghelram, J. F. H., *Legal and Institutional Aspects of the European Anti-Fraud Office (OLAF)*, Europa Law Publishing, Amsterdam, 2011, erityisesti s. 107.

¹⁸ Ulkoisen tutkimuksen suorittamisesta ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 13 mainittu teos Inghelram, J. F. H., *Legal and Institutional Aspects of the European Anti-Fraud Office (OLAF) – An Analysis with a Look Forward to a European Public Prosecutor’s Office*, s. 65 ja sitä seuraavat sivut.

¹⁹ Ks. valituksenalaisen tuomion 84 kohta.

²⁰ Kursivointi tässä.

²¹ Ks. tältä osin asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 2 kohta, jonka mukaan OLAFin on lähetettävä asianomaisen jäsenvaltion oikeusviranomaisille sisäisten tutkimusten yhteydessä saadut tiedot seikoista, jotka voivat johtaa rikossyytteisiin.

²² Ks. myös asetuksen N:o 1073/1999 johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale.

²³ Ks. myös OLAFille annetut toimivaltuudet, jotka on määritelty nimenomaisesti ja yksityiskohtaisesti Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) perustamisesta 28.4.1999 tehdyssä päätöksessä 1999/352/EY, EHTY, Euratom (EYVL 1999, L 136, s. 20).

menettelyjen aloittamista.²⁴ Kansalliset viranomaiset, joilla on käytettävissään laajempi valikoima tutkintavaltuuksia kuin OLAFilla, voivat näet täydentää OLAFin toimittamia seikkoja ja tarkistaa ne.

46. Tältä osin on korostettava, että unionin tuomioistuin on jo katsonut, että missään säännöksessä ei ”nimenomaisesti kielletä asianomaista toimielintä saattamasta asiaa oikeusviranomaisen käsiteltäväksi ennen OLAFin tutkimuksen päättymistä, jos se katsoo, että sillä on käytettävissään tietoja tai seikkoja, jotka voivat oikeuttaa oikeudellisen tutkimuksen aloittamisen tai jotka voivat olla tällaisen tutkimuksen kannalta hyödyllisiä todisteita”.²⁵ Koska kansalliset viranomaiset voivat vapaasti päättää mahdollisen oikeudellisen tutkimuksen aloittamisesta, ehdotan, että tämä edellytys on ymmärrettävä siten, että OLAFilla on ollut käytettävissään tietoja tai seikkoja, joiden perusteella oli mahdollista katsoa, että kyseessä olevia seikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina.

47. OLAFille näin annetun toimivallan saattaa asia kansallisten viranomaisten käsiteltäväksi yhteydessä on kuitenkin otettava huomioon yhtäältä asetuksen N:o 1073/1999 9 artiklan 2 kohta, josta käy ilmi, että OLAFin kertomukset on hyväksyttävä todisteeksi samalla tavoin ja samoin edellytyksin kuin kansallisten hallinnollisten tarkastajien laatimat hallinnolliset kertomukset sen jäsenvaltion hallinnollisissa ja oikeudellisissa menettelyissä, jossa niiden käyttäminen osoittautuu tarpeelliseksi. Nähdäkseni tästä seuraa mutatis mutandis, että tiedoilla, jotka OLAF on tutkimuksensa yhteydessä koonnut, on tietystä määrin uskottavuutta. Yleisesti ottaen olen sitä mieltä, että on syytä toimia varovasti, koska tietoja kansallisille viranomaisille toimittaessaan OLAF ei esitä varoitusta vaan toimii virastona, jolle on annettu tutkintavaltuuksia, ja koska tietojen toimittaminen tapahtuu kahden sellaisen viranomaisen välillä, joilla on tutkintavaltuuksia.²⁶ Toisaalta on otettava huomioon, että asian saattaminen kansallisten viranomaisten käsiteltäväksi voi muodostaa perusteen siviili- ja rikosoikeudellisille tuomioistuimenmenettelyille. Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut, että jäsenvaltioiden on noudatettava rikosoikeuden alalla perusoikeuskirjassa taattuja perusoikeuksia paitsi rikosoikeudellisissa menettelyissä myös esitutinnan aikana, siitä hetkestä, jolloin kyseessä olevaa henkilöä syytetään.²⁷ On ilmeistä, että samat vaatimukset koskevat niin unionin toimielimiä ja elimiä kuin jäsenvaltioitakin silloin, kun ne panevat täytäntöön unionin oikeutta. Tästä seuraa, että sen ratkaisemiseksi, ovatko nämä tiedot ja seikat riittäviä, jotta kyseessä olevien seikkojen ilmaiseminen voidaan oikeuttaa, on tarpeen osoittaa, että OLAF on tietoja kansallisille viranomaisille toimittaessaan toiminut kaikella vaaditulla huolellisuudella ja varovaisuudella siten, että se ei ole rikkonut huolellisuusvelvoitettaan, ja noudattanut rajoja, jotka sen harkintavallalle on asetettu.

48. Seuraavaksi on tarkasteltava kysymystä siitä, millaista valvontaa unionin yleisen tuomioistuimen on harjoitettava selvittääkseen, onko näiden tietojen ja seikkojen osalta kyse tällaisesta toimittamisesta.

²⁴ Ks. vastaavasti määräys 13.7.2004, Comunidad Autónoma de Andalucía v. komissio (T-29/03, EU:T:2004:235, 37 kohta); määräys 21.6.2017, Inox Mare v. komissio (T-289/16, EU:T:2017:414, 22 kohta) ja määräys 22.1.2018, Ostvesta v. komissio (T-175/17, EU:T:2018:49, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

²⁵ Ks. tuomio 10.6.2021, komissio v. De Esteban Alonso (C-591/19, EU:C:2021:468, 57 kohta).

²⁶ Tältä osin haluan muistuttaa, että SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistettu vilpittömän yhteistyön periaate huomioon ottaen OLAFin ja kansallisten viranomaisten yhteistyöhön liittyy tietty luottamus, ja sillä on siten merkittävää näyttöarvoa.

²⁷ Ks. vastaavasti tuomio 17.1.2019, Dzivev ym. (C-310/16, EU:T:2019:30, 33 kohta).

3) Unionin yleisen tuomioistuimen OLAFin toimittamiin tietoihin ja seikkoihin kohdistama valvonta

49. Koska unionin yleisen tuomioistuimen on selvitettävä, saattoiko OLAFilla tietoja kansallisille viranomaisille toimittaessaan olla pätevästi käytettävissään tietoja tai seikkoja, joita voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina,²⁸ sen on nähdäkseni osoitettava, että virasto on toimittanut kansallisille viranomaisille tietoja, jotka *vaikuttivat todennäköisiltä*.²⁹ Tämä todennäköisyyden käsite edellyttää sitä, että asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsittelevän tuomioistuimen on selvitettävä, oliko OLAFilla tiedot kansallisille viranomaisille toimittaessaan käytettävissään muita seikkoja kuin pelkkä epäily, mutta ilmeistä näyttöä, joka ei enää edellytä tutkintatoimia, ei kuitenkaan vaadita.³⁰ Kyseisten tietojen ei voitu käsiteltävässä asiassa olettaa olleen tällaisia,³¹ joten unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä oli tutkia 19.3.2003 päivätyn muistion sisältö.

50. Huomautan tältä osin, että valittajat ovat esittäneet ensimmäisessä oikeusasteessa kaksi argumenttia. Ne ovat väittäneet yhtäältä, että hyvän hallinnon periaatetta oli loukattu sen vuoksi, että tiedot oli toimitettu hätiköidysti.³² Siltä osin kuin valittajat moittivat komissiota siitä – kuten edellä jo mainitsin –, ettei se ole noudattanut huolellisuutta siksi, että Eurostatin vuoden 1999 tarkastuksen ja 19.3.2003 päivätyn muistion välillä kulunut aika oli lyhyt, hallinnon on huolellisuusveloitteen perusteella – kun sitä tarkastellaan yhdessä perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa vahvistetun hyvän hallinnon periaatteen kanssa – tutkittava huolellisesti ja puolueettomasti kaikki käsiteltävän tapauksen kannalta merkitykselliset seikat. On kuitenkin ilmeistä, ettei kyseessä olevan ajanjakson pituuden perusteella voida päätellä, onko huolellisuusveloitetta noudatettu asianmukaisesti vai eikö sitä ole noudatettu, joten unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt tältä osin virhettä.

51. Siltä osin kuin valittajat ovat ensimmäisessä oikeusasteessa väittäneet, että komissiolla oli ”velvollisuus tarkistaa tiedot, jotka saattoivat vaikuttaa tulokseen, koska kyseessä olevassa asiakirjassa valittajia moitittiin vakavista väärinkäytöksistä ja koska siitä saattoi aiheutua niille vakavia taloudellisia seurauksia”, valittajien argumentaatio on toisaalta ymmärrettävä siten, ettei OLAF ollut täyttänyt velvoitettaan tarkistaa tiedot, joilla saattoi olla vaikutusta tulokseen, johon kansalliset viranomaiset päätyvät.³³ Valittajat ovat väittäneet lähinnä, että kyseessä oleva lainvastaisuus oli seurausta huolellisuusveloitteen noudattamatta jättämisestä ja että OLAFin (ja/tai komission) tehtävänä oli tarkistaa OLAFin kansallisille viranomaisille toimittamat tiedot.³⁴

²⁸ Kuten edellä 46 kohdassa jo totesin, vaikka 10.6.2021 annetussa tuomiossa komissio v. De Esteban Alonso (C-591/19 P, EU:C:2021:468, 57 kohta) viitattiin yksinomaan tarpeeseen aloittaa oikeudellinen tutkimus tai tällaisen tutkimuksen kannalta hyödyllisiin todisteisiin, katson silti, että asian kannalta merkityksellisen kriteerin olisi oltava se, onko käytettävissä lainvastaisuuteen viittaavia seikkoja, koska kansallisilla viranomaisilla on tarve aloittaa tuomioistuinmenettely.

²⁹ Ks. analogisesti asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 2 kohdan sanamuoto.

³⁰ Ks. vastaavasti ja analogisesti Mascala, C., ”La fonction de l'apparence vraisemblable dans l'enquête pénale”, verkkoteoksessa: Juge et Apparence(s). Presses de l'Université Toulouse Capitole, Toulouse, 2010, <http://books.openedition.org/putc/293>. Kirjoittajan mukaan ilmeisen todennäköisyyden käsite vastaa pelkän epäilyn, joka ei ole riittävä rikostutkinnan aloittamiseksi tai tiettyjen toimien toteuttamiseksi, ja sellaisen ilmeisen näytön, joka ei enää edellytä tutkintatoimia, väliin sijoittuvaa tilaa.

³¹ Ks. Grousot. X. ja Popov, Z., ”What's wrong with OLAF? Accountability, due process and criminal justice in European anti-fraud policy”, *Common Market Law Review*, osa 47, 2010, s. 605–643.

³² Ks. erityisesti kannekirjelmän 86 kohta.

³³ Ks. myös komission ensimmäisessä oikeusasteessa esittämän vastauskirjelmän 74 kohta.

³⁴ Tässä tilanteessa arvioin, että perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistettu hyvän hallinnon periaate, sellaisena kuin valittajat ovat siihen vedonneet, ilmentää tässä määräyksessä tarkoitettuja erityisiä oikeuksia eli oikeutta saada asiansa käsitellyksi puolueettomasti ja siten toimivaltaisen toimielimen veloitetta tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki käsiteltävän tapauksen kannalta merkitykselliset seikat. Tätä oikeutta on nyt käsiteltävässä asiassa pidettävä näin ollen sääntönä, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille.

52. Kuten edellä jo totesin,³⁵ katson tältä osin, ettei SEUT 340 artiklaan perustuvan kanteen yhteydessä voida olettaa, että OLAFin toimittamat tiedot ovat olleet luonteeltaan todennäköisiä,³⁶ joten unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä oli tutkia 19.3.2003 päivätyn muistion sisältö ja selvittää, *vaikuttivatko* toimitetut tiedot *todennäköisiltä*.³⁷ Unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä oli näet tässä yhteydessä selvittää, oliko OLAFilla käytettävissään riittävän täsmälliset aineelliset seikat, joista kävi ilmi, että oli todennäköisiä syitä katsoa toimitettuihin tietoihin sisältyneen seikkoja, joita voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina. Lisään, että se, että kansallisilla viranomaisilla on harkintavalta kansallisen menettelyn aloittamisen osana, ei vaikuta mitenkään OLAFin velvoitteeseen toimittaa todennäköisiä tietoja tai unionin yleisen tuomioistuimen velvollisuuteen tarkistaa, täyttivätkö toimitetut tiedot tämän vaatimuksen. Oikeutta hyvään hallintoon ei loukata sillä, että OLAFin kansallisille viranomaisille toimittamien tietojen ja kansallisten tuomioistuinten toteamusten välillä on mahdollisesti ajallista viivettä, koska kansalliset viranomaiset, joita OLAFin päätelmät mitenkään eivät sido, suorittavat tosiseikoista ja oikeuskysymyksistä riippumattoman ja puolueettoman tutkinnan.

53. Minun on käsiteltävässä asiassa todettava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 87 kohdassa yhtäältä ainoastaan, että 19.3.2003 päiväystä muistiosta ilmeni, että siihen sisältyneet tiedot olivat tuloksia tutkimuksesta, joka oli aloitettu Eurostatin sisäisen tarkastuksen syyskuulle 1999 päivämäärän eli lähes kolme ja puoli vuotta aiemman kertomuksen perusteella, ja totesi toisaalta, että kyseisessä muistiossa tuotiin esiin institutionaalinen kehys, johon se liittyi, esitettiin tutkimuksen kohteena olleiden tosiseikkojen aiemmat vaiheet – eli datashoppien verkoston perustaminen vuosina 1995 ja 1996 –, tehtiin selkoa tämän verkoston keskinäisistä taloudellisista suhteista ja esitettiin yksityiskohtaisesti tutkimuksen yhteydessä tehdyt toteamukset. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa, että OLAFilla oli jo 19.3.2003 käytettävissään tietoja tai seikkoja, joiden perusteella oli mahdollista katsoa, että kyseessä olevia tosiseikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina.

54. Vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei unionin yleinen tuomioistuin näin toimiessaan osoittanut tarkistaneensa, olivatko kansallisille viranomaisille toimitetut tiedot todennäköisiä. Kun valituksenalaisessa tuomiossa kuvaillaan lyhyesti menettelyjä, joka johti päätökseen toimittaa tiedot kansallisille viranomaisille, ja 19.3.2003 päivätyn muistion sisältöä, siinä pyritään tuomaan esiin, että OLAF *itse* saattoi katsoa, että kyseessä olevia seikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina. Katson kuitenkin, että unionin yleisen tuomioistuimen itsensä tehtäviin kuului tietojen ja tosiseikkojen tarkistaminen sen osoittamiseksi, oliko todennäköistä, että kyseessä olevia seikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina.

55. Näin ollen katson, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen, kun se ei tarkistanut, olivatko OLAFin kansallisille viranomaisille toimittamat tiedot ja seikat todennäköisiä. Ehdotan siksi, että unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen tuomion tältä osin ja toteaa, että unionin yleisen tuomioistuimen tehtäviin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena kuului sen tutkiminen, voitiinko OLAFin Ranskan viranomaisille 19.3.2003 päivätyssä muistiossa toimittamien tietojen perusteella katsoa, että oli todennäköistä, että kyseessä olevia seikkoja voitiin pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina.

³⁵ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 51 kohta.

³⁶ Ks. Groussot, X. ja Popov, Z., "What's wrong with OLAF? Accountability, due process and criminal justice in European anti-fraud policy", *Common Market Law Review* 47, 2010, s. 605–643.

³⁷ Ks. valituksenalaisen tuomion 88 kohta.

2. Toinen väite

56. Valittajat vetoavat siihen, että Charlot'n maine on kärsinyt OLAFilta lehdistölle vuodettujen tietojen vuoksi. Valittajat viittaavat eräissä saksankielisissä sanomalehdissä touko-kesäkuussa 2003 julkaistuihin artikkeleihin, joissa Planistat Europen nimi mainittiin. OLAF on valittajien mukaan näiden väitettyjen tietovuotojen vuoksi rikkonut asetuksen N:o 1073/1999 8 artiklan mukaista luottamuksellisuusvelvoitetta ja loukannut hyvän hallinnon periaatetta.

57. Komissio toteaa siitä, että OLAFin väitetään vuotaneen 19.3.2003 päivätyn muistion sisällön, että kyse on tosiseikkoja koskevista väitteistä, jotka – koska tosiseikkoja ei ole otettu huomioon vääristyneellä tavalla – eivät voi olla valituksen kohteena. On joka tapauksessa niin, että niiden lehtiartikkelien perusteella, joihin valittajat väitteidensä tueksi vetoavat, ei voida osoittaa, että luottamuksellisuusvelvoitetta olisi rikottu, koska artikkelit sisälsivät viittauksia vain seikkoihin, jotka olivat tulleet julkisiksi Euroopan parlamentin saksalaisen jäsenen esitettyä 13.5.2003 kirjallisen kysymyksen eli ennen asianomaisten artikkelien julkaisemista.³⁸ Tietovuotoja koskevilla väitteillä ei siten näytetä toteen, että OLAFille kuuluvaa luottamuksellisuusvelvoitetta olisi rikottu, ja vielä vähemmän sen riittävän ilmeistä rikkomista.

58. Siltä osin kuin valittajat moittivat toisessa väitteessään OLAFia siitä, että se on ilmaissut tietoja lehdistölle,³⁹ on tässä yhteydessä muistutettava, että SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisesta kohdasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdasta ja 169 artiklan 2 kohdasta seuraa, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin valituksenalaisen tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, tai muuten kyseinen valitus tai peruste jätetään tutkimatta.⁴⁰ Totean, etteivät valittajat viittaa käsiteltävässä asiassa mihinkään oikeudelliseen virheeseen tai valituksenalaisen tuomion kohtaan, joten ehdotan, että unionin tuomioistuin jättää tämän väitteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

B Toisen valitusperusteen kolmas osa

59. Valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta toisen valitusperusteen kolmannessa osassa, joka jakautuu kolmeen väitteeseen, siitä, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 114 kohdassa oikeudellisen virheen, koska se katsoi, ettei komissio ollut tehnyt virhettä, kun se teki asianomistajana ranskalaisille tuomioistuimille tuntematonta rikoksenteekijää koskevan rikosilmoituksen.

1. Ensimmäinen väite

60. Valittajat väittävät, että komissio on tehnyt väärän ilmiannon Planistat Europesta ja sen johtajasta. Komissio puolestaan kiistää tämän väitteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisen.

³⁸ Liite A.18, s. 669-675.

³⁹ Ks. valituskirjelmän 67–69 kohta.

⁴⁰ Tuomio 26.1.2017, Mamoli Robinetteria v. komissio (C-619/13 P, EU:C:2017:50, 42 kohta) ja tuomio 8.6.2017, Dextro Energy v. komissio (C-296/16 P, EU:C:2017:437, 60 kohta).

61. Huomautan tältä osin, etteivät valittajat ole yksilöineet oikeudellista virhettä, joka sisältyisi unionin yleisen tuomioistuimen perusteluihin. Kuten edellä todettiin, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdasta seuraa, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin valituksenalaisen tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, tai muuten kyseinen valitus tai peruste jätetään tutkimatta.⁴¹ Näitä vaatimuksia ei täytyä peruste, jossa vain kerrataan tai toistetaan sanasta sanaan unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyt perusteet ja perustelut ilman, että esitettäisiin edes perusteluita, joilla pyrittäisiin erityisesti osoittamaan valituksenalaisessa päätöksessä oleva oikeudellinen virhe. Väärän ilmiannon käsitteen osalta viittaa toisen valitusperusteen ensimmäistä osaa koskevaan analyysiini.⁴²

2. Toinen väite

62. Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen päätellessään, ettei komissio tehnyt virhettä tehdessään asianomistajana ranskalaisille tuomioistuimille tuntematonta rikoksenteelijää koskevan rikosilmoituksen. Valittajat moittivat komissiota erityisesti lähinnä siitä, että se toimi hätiköidysti tehdessään rikosilmoituksen odottamatta OLAFin tutkimuksen päättymistä. Unionin yleinen tuomioistuin teki niiden mukaan virheen, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa, että komissiolla oli oikeus tehdä rikosilmoitus, vaikka tällaisen oikeuden käyttäminen merkitsi käsiteltävän asian olosuhteissa väärinkäyttöä. Komission olisi pitänyt varmistua etukäteen rikosilmoituksen kohteena olevien tietojen todenperäisyydestä.

63. Aluksi huomautan, että – kuten jo totesin – OLAF on käsiteltävässä asiassa toimittanut Ranskan viranomaisille tietoja asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 1 kohdan perusteella⁴³ ja että tietojen toimittamisessa on ollut kyse OLAFille kuuluvien toimivaltuuksien käyttämisestä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi EY 280 artiklan (josta on tullut SEUT 325 artikla) mukaisesti.⁴⁴ Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa lisäksi, että missään tämän asetuksen säännöksessä ei nimenomaisesti kielletä komissiota saattamasta asiaa oikeusviranomaisen käsiteltäväksi ennen OLAFin tutkimuksen päättymistä, jos se katsoo, että sillä on käytettävissään tietoja tai seikkoja, joita voidaan pitää rikosoikeudellisesti rangaistavina.⁴⁵ Aivan kuten komissio väittää, se, että olisi odotettu OLAFin tutkimuksen muodollista päättymistä, olisi ollut EY 280 artiklalla tavoitellun päämäärän vastaista, koska OLAF oli kolme vuotta tutkimuksia suoritettuaan kyennyt jo kokoamaan tiedot, jotka se toimitti toimivaltaisille viranomaisille tutkimuksen yhteydessä asetuksen N:o 1073/1999 10 artiklan 1 kohdan nojalla.⁴⁶

⁴¹ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 58 kohta.

⁴² Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 81 ja 90 kohta.

⁴³ Ks. valituksenalaisen tuomion 84 kohta.

⁴⁴ On täsmennettävä, että riidanalainen tietojen toimittaminen ei ole sama asia kuin asetuksen N:o 1073/1999 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu todisteiden esittäminen.

⁴⁵ Ks. analogisesti tuomio 10.6.2021, komissio v. De Esteban Alonso (C-591/19, EU:C:2021:468, 56 ja 57 kohta).

⁴⁶ Tässä yhteydessä on huomattava, että komissio vetoaa Ranskan lainsäädännössä säädettyyn kuuden vuoden vanhentumisaikaan rikossyytteen nostamiselle selittääkseen sen, miksi se oli joutunut tekemään rikosilmoituksen mahdollisimman pian sen jälkeen, kun OLAF oli pystynyt näyttämään tosiseikat toteen, sillä muutoin vaarana olisi ollut, että ainakin osa rikossyytteistä olisi Ranskassa vanhentunut. Komission mukaan Ranskan rikoslain (Code pénal) 113-8 §:ssä vaaditaan muiden kuin Ranskan alueella tehtyjen rikosten osalta, että yleisen syyttäjän syytekirjelmän mukaisia rikossyytteitä on edellettävä uhrin tekemä rikosilmoitus. Käsiteltävässä asiassa Ranskan rikosprosessilain (Code de procédure pénale) 8 §:ssä säädetty kuuden vuoden vanhentumisaika rikossyytteen nostamiselle oli alkanut jo kulua, koska tosiseikat tapahtuivat vuosina 1996–1999.

64. Valittajien väitteistä, joiden mukaan kohtuullisessa ajassa toimimista koskevaa periaatetta on loukattu sen vuoksi, että komissio on esiintynyt asiassa asianomistajana hätiköidysti, on todettava – kuten unionin yleinen tuomioistuin valituksenalaisen tuomion 108 kohdassa perustellusti korosti –, että vaikka oletettaisiin, että tämän periaatteen loukkaaminen on näytetty toteen, siitä voisi aiheutua sopimussuhteen ulkopuolisen komission vastuun syntyminen vain, jos loukkaaminen olisi vahingon syynä siksi, että kulunut aika on ollut liian pitkä.⁴⁷ Olisi lisäksi osoitettava, että mainitun periaatteen mahdollinen loukkaaminen vaikuttaa valittajien kykyyn puolustautua tehokkaasti – tilanne ei käsiteltävässä asiassa ole tämä, koska valittajat kykenivät puolustautumaan kansallisissa tuomioistuimissa. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt virhettä katsoessaan, ettei komissio ollut loukannut kyseistä periaatetta esiintyessään asianomistajana ennen kuin se sai ulkoisen tutkimuksen yhteydessä laaditun loppukertomuksen.

65. Valittajien väitteestä, jonka mukaan komission tehtävänä oli tarkastaa OLAFin tekemä työ, on huomautettava, että OLAF toimii täysin itsenäisesti.⁴⁸ Päätöksen 1999/352 2 artiklan 1 kohdan ja asetuksen N:o 1073/1999 1 artiklan 1 kohdan mukaan komissiolle ulkoisten hallinnollisten tutkimusten alalla kuuluva toimivalta on annettu suoraan OLAFille, jotta voidaan vahvistaa unionin taloudellisten etujen suojaamista petoksilta, lahjonnalta ja unionin taloudellisia etuja vahingoittavalta muulta laittomalta toiminnalta sekä torjua muihin seikkoihin tai toimiin unionin säännösten vastaisesti kohdistuvia petoksia. Komissio ei siksi voinut olla velvollinen tarkistamaan OLAFin toimittamia tietoja, koska se olisi muutoin loukannut OLAFin toimivaltuuksia.

66. Valittajat väittävät lopuksi, ettei komission olisi pitänyt tehdä rikosilmoitusta, koska täysin poikkeukselliset olosuhteet olivat esteenä sille. Koska kannekirjelmässä ei ole vedottu viimeksi mainittuun argumenttiin, tätä ei nähdäkseni voida ottaa tutkittavaksi.

3. Kolmas väite

67. Valittajat väittävät kolmannessa väitteessään, että rikosilmoitusta koskeva uutisointi tiedotusvälineissä johtuu komissiosta ja että komissio on siksi loukannut hyvä hallinnon periaatetta. Komission mukaan tämä väite on jätettävä tutkimatta.

68. On todettava, etteivät valittajat tämän väitteen yhteydessä viittaa virheeseen, joka sisältyisi unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa esittämiin perusteluihin. Väitettä ei siten voida ottaa tutkittavaksi.

69. Näin ollen ehdotan unionin tuomioistuimelle, että toisen valitusperusteen kolmas osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

C Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa

70. Valittajat väittävät toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt todeta, että OLAF ja komissio ovat syyllistyneet väärään ilmiantoon, joka kuuluu kunnianloukkauksen käsitteen alaan ja on sekä rikos että siviilioikeudellinen rikkomus unionin 27 jäsenvaltiosta 25:ssä. Unionin yleinen tuomioistuin teki virheen katsoessaan

⁴⁷ Ks. analogisesti tuomio 9.6.2016, CEPSA v. komissio (C-608/13 P, EU:C:2016:414, 61 kohta).

⁴⁸ Ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 8.7.2008, Franchet ja Byk v. komissio (T-48/05, EU:T:2008:257, 299 kohta).

valituksenalaisen tuomion 74 ja 76 kohdassa, että valittajat ovat väärään ilmiintoon vedotessaan perustaneet kantansa Ranskan rikosoikeuden säännöksiin, ranskalaisten tuomioistuinten oikeuskäytäntöön ja Ranskan oikeudelliseen doktriiniin.

71. Valittajien mukaan unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia näitä väitteitä perusoikeuskirjan 7 artiklassa vahvistetun yksityiselämän suojaa koskevaan oikeuden ja perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistetun hyvää hallintoa koskevan oikeuden valossa. Valittajat olivat lainanneet väärään ilmiintoon liittyvää kansallista oikeuskäytäntöä vain esimerkinomaisesti osoittaakseen sen, että tällaisella rikkomuksella loukataan jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhteisiä yleisiä periaatteita.

72. Komissio katsoo, että nämä väitteet on jätettävä tutkimatta, koska niihin ei ole vedottu ensimmäisessä oikeusasteessa. Komission mukaan valittajat olivat unionin yleiselle tuomioistuimelle esittämässään kannekirjelmässä väittäneet kyseen olleen väärästä ilmiannosta ja viitanneet nimenomaisesti Ranskan rikoslakiin ja siihen liittyvään kansalliseen oikeuskäytäntöön. Valittajat olivat väittäneet unionin yleisessä tuomioistuimessa selkeästi, että OLAFin ja komission menettely oli ollut lainvastaista sen vuoksi, että ne olivat tehneet väärän ilmiannon.⁴⁹

73. Ensimmäisen osan tutkittavaksi ottamisesta komissio väittää ensiksikin lähinnä, että tämän ensimmäisen osan sanamuodon perusteella unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden laajempi asia, koska valittajat ovat vedonneet kunnianloukkaukseen ensimmäistä kertaa valituskirjelmässään.

74. Huomautan tältä osin siitä, mainittiinko valittajien argumentaatiossa väärän ilmiannon vai kunnianloukkauksen käsite, että valittajat ovat ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään kannekirjelmässä väittäneet, että väärää ilmiantoa – eli tietojen toimittamista Ranskan oikeusviranomaisille – seurasi kunniaa loukkaava tietojen välittäminen eli tietojen toimittamista koskenut tietovuoto lehdistölle.⁵⁰ Yhtäältä kun valittajat ovat arvostelleet 19.3.2003 päivätyn muistion toimittamista ja Euroopan komission asianomistajana niitä vastaan 10.7.2003 tekemää rikosilmoitusta, ne ovat vedonneet niistä tehtyyn väärään ilmiintoon.⁵¹ Toisaalta siitä, että valittajat ovat arvostelleet OLAFin ja komission väitettyjä tietovuotoja lehdistölle, huomautan, että ne ovat – tosin hyvin lyhytsanaisesti – viitanneet kunniaa loukkaaviin lehdistötiedotteisiin, joilla asianomaisen henkilön oikeutta syyttömyysolettamaan oli loukattu.⁵²

75. Siksi ehdotan, että unionin tuomioistuin toteaa, että valittajat ovat esittäneet jo ensimmäisessä oikeusasteessa sekä väärää ilmiantoa että kunnianloukkausta koskevia väitteitä. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että kunnianloukkausta koskeva argumentaatio liittyy ainoastaan väitteeseen siitä, että tietoja on vuodettu lehdistölle,⁵³ eikä siihen, että OLAF ja komissio ovat toimittaneet tietoja kansallisille viranomaisille. Sen osalta, onko väärän ilmiannon käsite lähellä kunnianloukkausta tai kuuluuko se suoraan kunnianloukkauksen alaan ja onko siinä kyse perusoikeuskirjan 7 ja 41 artiklan rikkomisesta, katson, että nämä kysymykset ovat asiaan liittyviä aineellisia kysymyksiä, joita tarkastelen jäljempänä.⁵⁴

⁴⁹ Komissio tukeutuu lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen istuntoa varten laaditun kertomuksen otteeseen, jossa viitattiin väärään ilmiintoon eikä herjaukseen tai kunnianloukkaukseen.

⁵⁰ Ks. kannekirjelmän 37–40 kohta. Ks. myös kannekirjelmän 62–63 kohdassa tehty erottelu.

⁵¹ Ks. erityisesti kannekirjelmän 37, 43, 44 ja 56 kohta.

⁵² Ks. erityisesti kannekirjelmän 59 ja 69 kohta, joissa vedotaan tietovuotoihin lehdistölle.

⁵³ Ks. erityisesti kannekirjelmän 110 kohta.

⁵⁴ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 81–90 kohta.

76. Komissio väittää toiseksi lähinnä, ettei ensimmäisessä oikeusasteessa esitetystä kannekirjelmästä ole mahdollista löytää argumentteja, joiden mukaan kyse on kunnianloukkauksesta, jolla rikotaan unionin oikeuden säännöstä tai määräystä tai loukataan jotakin sen yleistä periaatetta.

77. Tältä osin riittää, kun todetaan yhtäältä, että kannekirjelmän vaatimusosassa viitataan huolenpitovelvoitteen ja luottamuksellisuusvelvoitteen riittävän ilmeiseen rikkomiseen ja hyvän hallinnon periaatteen, puolustautumisoikeuksien ja syyttömyysolettamaa koskevan oikeuden riittävän ilmeiseen loukkaamiseen. Nähdäkseni on ilmeistä, että valittajat ovat viitanneet unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin, sellaisina kuin ne ovat konkretisoituina perusoikeuskirjassa.⁵⁵ Toisaalta ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyyn kannekirjelmään sisältyvän argumentaation tarkastelu vain vahvistaa tätä arviota, koska valittajat ovat erityisesti väärää ilmiantoa koskevien väitteiden yhteydessä vedonneet maineen tai kunnian ja siten henkilön yksityiselämän suojan loukkaamiseen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 10 artiklassa vahvistetun sananvapauden merkityksessä.⁵⁶ Lisäksi ne ovat ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään vastauskirjelmässä väittäneet, että henkilön mainetta on loukattu ja että tämä kuuluu yksityiselämän suojan⁵⁷ ja perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistetun hyvää hallintoa koskevan oikeuden alaan.⁵⁸ Päätelen tästä, ettei komissio voi katsoa perustellusti, että väite unionin oikeuden rikkomisesta on valitusvaiheessa esitetty uusi väite.

78. Kolmanneksi on muistutettava sen kysymyksen osalta, onko toisen valitusperusteen kunnianloukkaukseen perustuva ensimmäinen osa vanhentunut, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 46 artiklan mukaan oikeus nostaa unionia vastaan sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuva kanne vanhenee viidessä vuodessa siitä tapahtumasta, johon korvausvelvollisuus perustuu. Käsiteltävässä asiassa on ilmeistä, että valitusperuste, joka koskee tietojen lehdistölle vuotamisesta aiheutunutta kunnianloukkausta, on vanhentunut, koska kyseinen vahinko on aiheutunut välittömästi.

79. Siinä tapauksessa, että OLAFin tutkimus ja tästä tutkimuksesta laaditun kertomuksen toimittaminen kuuluvat asetuksen N:o 1073/1999 8 artiklassa vahvistetun kaltaisen luottamuksellisuusperiaatteen piiriin, tämän periaatteen loukkaamisesta aiheutunut vahinko syntyi *heti, kun luottamukselliset seikat paljastettiin*. On siksi tarpeen tehdä ero sen mukaan, onko vahinko syntynyt väärän ilmiannon johdosta vai kunnianloukkauksen johdosta, sillä viimeksi mainitun osalta rikkomus on tapahtunut riippumatta siitä, milloin Cour de cassationin tuomio on annettu. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 60 kohdassa siten perustellusti, etteivät kansallisten tuomioistuinmenettelyjen mahdolliset tulokset vaikuta sopimussuhteen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvan kanteen nostamiseen, joten kunnianloukkausrikkomus on tapahtunut riippumatta siitä, milloin Cour de cassationin tuomio on annettu.

80. Tästä seuraa, että valittajien olisi pitänyt vaatia korvausta tästä vahingosta viiden vuoden kuluessa siitä, kun kunniaa väitetyksi loukanneet väitteet julkaistiin vuoden 2003 toukokuun ja heinäkuun välisenä aikana. Ehdotan siksi, että unionin tuomioistuin hyväksyy tämän komission esittämän oikeudenkäyntiväitteen.

⁵⁵ Erityisesti viittaus unionin hallintoa sitoviin huolenpitovelvollisuuteen ja hyvän hallinnon periaatteeseen osoittaa sen, että valittajien tarkoituksena on ollut tukeutua unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin.

⁵⁶ Ks. erityisesti kannekirjelmän 110 kohta.

⁵⁷ Kannekirjelmän 27 kohta.

⁵⁸ Kannekirjelmän 29 kohta.

81. Kun kyse on toisen valitusperusteen ensimmäisen osan asiasisällöstä, valittajat asettavat kyseenalaiseksi unionin yleisen tuomioistuimen väärää ilmiantoa koskevista väitteistä tekemän arvion.

82. Unionin yleinen tuomioistuin toteaa valituksenalaisen tuomion 74–76 kohdassa, joka kuuluu siihen tuomion osaan, jossa tutkittiin, onko OLAFin ja komission menettely ollut väärän ilmiannon vuoksi lainvastaista, että valittajat ovat perustaneet kantansa Ranskan rikosoikeuden säännöksiin, ranskalaisten tuomioistuinten oikeuskäytäntöön ja Ranskassa alalla vallitsevaan oikeudelliseen doktriiniin. Unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että vaikka pitää paikkansa, että unionin tuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta lausua kanteesta, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, jonka voidaan katsoa johtuvan unionin toimielimistä, tilanne, jossa valittajat esittävät tosiseikat tulkitsemalla Ranskan rikosoikeutta ja sen muodostamassa oikeudellisessa kehyksessä, jää unionin tuomioistuinten toimivallan ulkopuolelle. Näissä olosuhteissa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tehottomina valittajien väitteet väärästä ilmiannosta.

83. On huomattava, että valituksenalaisen tuomion 74–76 kohtaan sisältyvät unionin yleisen tuomioistuimen perustelut pohjautuvat kannekirjelmän tulkitsemiseen siten, että valittajat ovat esittäneet *ainoastaan* väitteitä, joita on tuettu kansallisella oikeudella. Kuten tutkimatta jättämistä koskevassa osassa olen kuitenkin jo esittänyt, mielestäni on tullut selvitetyn, että valittajat ovat vedonneet unionin oikeuteen ja muun muassa sen yleisiin oikeusperiaatteisiin.⁵⁹ Ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn kannekirjelmän mukaan väärä ilmianto, johon OLAFin ja komission väitetään syyllistyneen, on ristiriidassa perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistettujen huolenpitovelvoitteen⁶⁰ ja hyvää hallintoa koskevan oikeuden kanssa.⁶¹

84. Vaikka nimenomaisia viittauksia unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin ei olisi tehty, olen joka tapauksessa sitä mieltä, että unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä oli tutkia näitä periaatteita sen periaatteen, jonka mukaan tuomioistuin tuntee lain (iura novit curia -periaate), mukaisesti.⁶² Koska unionin oikeudessa ei ole juurikaan tai lainkaan kehitetty väärän ilmiannon käsitettä, on täysin ymmärrettävää, että asianosaiset tämän käsitteen ulottuvuuden määrittämiseksi havainnollistavat väitettään viittaamalla kansalliseen oikeuskäytäntöön ja oikeudelliseen doktriiniin, etenkin koska perusoikeuskirjassa vahvistetut yleiset oikeusperiaatteet ilmenevät osittain jäsenvaltioiden yhteisistä perinteistä.⁶³

85. Katson siten, että kun unionin yleinen tuomioistuin katsoi valittajien vedonneen kansallisten oikeussääntöjen rikkomiseen, se tulkitsi liian muodollisesti ja rajoittavasti ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyä kannekirjelmää ja vastauskirjelmää, jotka sisälsivät nimenomaisia viittauksia unionin oikeuden yleisiin oikeusperiaatteisiin ja perusoikeuskirjan määräyksiin. Ehdotan siksi, että unionin tuomioistuin hyväksyy toisen valitusperusteen ensimmäisen osan ja toteaa, että unionin yleinen tuomioistuin teki virheen, kun se katsoi valituksenalaisen tuomion 74

⁵⁹ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 74 ja 75 kohta.

⁶⁰ Kannekirjelmän 56 kohta.

⁶¹ Kannekirjelmän 58 kohta.

⁶² Ks. vastaavasti tuomio 20.1.2021, komissio v. Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39, 54 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin toteaa itskin, että oikeuskäytännön mukaan kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen ei riipu tietyn terminologian käyttämisestä tai siitä, että vedotaan konkreettisiin oikeussääntöihin tai oikeusperiaatteisiin. Se toteaa, että unionin tuomioistuinten tehtävänä on määrittää merkitykselliset säännökset ja määräykset ja soveltaa niitä asianosaisten niille esittämiin tosiseikkoihin, vaikka asianosaiset eivät olisi viittaneet kyseessä oleviin säännöksiin tai määräyksiin ja vaikka ne olisivat vedonneet eri säännöksiin tai määräyksiin (ks. vastaavasti tuomio 24.9.2015, Italia ja Espanja v. komissio, T-124/13 ja T-191/13, EU:T:2015:690).

⁶³ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 87–91 kohta.

ja 76 kohdassa, että valittajat olivat väärään ilmiantoon vedotessaan perustaneet kantansa Ranskan rikosoikeuden säännöksiin, ranskalaisten tuomioistuinten oikeuskäytäntöön ja Ranskassa vallitsevaan oikeudelliseen doktriiniin.

86. Esitän selkeyden vuoksi vielä joitakin huomautuksia siitä, voiko väärässä ilmiannossa olla mahdollisesti kyse sellaisen oikeussäännön riittävän ilmeisestä rikkomisesta, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille.

87. On huomattava, ettei unionin johdetun oikeuden säännöksistä näytä löytyvän väärää ilmiantoa suoraan koskevaa normia. Sääntöjenvastaisen toiminnan ominaispiirteiden määrittämiseksi onkin tutkittava jäsenvaltioiden yhteisiä perinteitä, jotta voidaan osoittaa, onko kyse sellaisen oikeussäännön rikkomisesta, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille.

88. Väärä ilmianto on tässä yhteydessä rikos, josta säädetään seuraamuksia useiden jäsenvaltioiden rikoslaeissa,⁶⁴ joten on mahdollista katsoa, että kyse on jäsenvaltioiden yhteisestä perinteestä. Sen tunnusmerkistöön kuuluu se, että viranomaiselle annetaan tieto moitittavasta ja rangaistavasta toimesta tai *seikasta, jota ei ole olemassa*.⁶⁵ Silti kaikki ilmiannot eivät välttämättä ole kunniaa vääriä. Väärälle ilmiannolle on perinteisesti ominaista se, että ilmoitetut seikat ovat vääriä ja että ilmiantajan tarkoitus on tuottaa haittaa.⁶⁶ Tuottamuksellisuus tai huolimattomuus eivät toisin sanoen riitä muodostamaan rikollista tahtoa koskevaa elementtiä. Jos valittajat pystyvät ensimmäisessä oikeusasteessa osoittamaan, että OLAF on todellakin tarkoituksellisesti toimittanut vääriä tietoja kansallisille viranomaisille, väärän ilmiannon tunnusmerkistö voi tällöin täytyä. Tällaisella menettelyllä voitaisiin siten loukata sen henkilön yksilöllisiä perusoikeuksia, josta ilmianto on tehty, ja unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä olisi sen määrittämiseksi, onko kyse sellaisen oikeussäännön riittävän ilmeisestä rikkomisesta, jonka tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, tutkia, loukataanko väitetyllä väärällä ilmiannolla mahdollisesti perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia, joita perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan mukaan on tulkittava Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.

89. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin hyväksyy osittain toisen valitusperusteen ensimmäisen osan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin kieltäytyi tutkimasta väärää ilmiantoa koskeneita valittajien väitteitä.

V Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

90. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen päätös kumotaan, unionin tuomioistuin voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen. Käsiteltävässä asiassa tilanne ei ole tämä, koska unionin yleinen tuomioistuin ei tutkinut OLAFin kansallisille viranomaisille toimittamien tietojen ja tosiseikkojen todennäköisyyttä, niiden sisältöä eikä myöskään tietojen toimittamisen taustalla ollutta tarkoitusta.

⁶⁴ Ks. esimerkiksi Saksan oikeudesta rikoslain (Strafgesetzbuch) 164 §, Ranskan oikeudesta rikoslain (code pénal) 226-10 §; Liettuan oikeudesta rikoslain (Kriminallikums) 290 ja 298 § ja Slovakian oikeudesta rikoslain (zákon 300/2005 Z.z., Trestný zákon) 345 §. Ks. myös tuomio 6.9.2011, Patriciello (C-163/10, EU:C:2011:543), jossa kyse oli väärästä ilmiannosta Italiassa.

⁶⁵ Ks. esim. Ranskan rikoslain (code pénal) 226-10 §.

⁶⁶ Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 64 mainitut säännökset. Ks. myös Ceccaldi, S., Sur la nature conjecturale de l'élément moral: l'exemple de la dénonciation calomnieuse, *Revue de science criminelle et de droit pénal comparé*, osa 2, nro 3, s. 587–598.

VI Oikeudenkäyntikulut

91. Koska asia on mielestäni palautettava unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin, kuten määrätään työjärjestyksen 137 artiklassa, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla.

VII Ratkaisuehdotus

92. Edellä esitetyn perusteella – ja tämän kuitenkin rajoittamatta muiden valitusperusteiden perusteltavuutta – ehdotan, että unionin tuomioistuin kumoaa osittain unionin yleisen tuomioistuimen 6.4.2022 antaman tuomion Planistat Europe ja Charlot v. komissio (T-735/20, EU:T:2022:220) siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, koska yhtäältä se ei tarkistanut Euroopan petoksentorjuntaviraston kansallisille viranomaisille toimittamien tietojen ja tosiseikkojen todennäköisyyttä ja koska toisaalta se jätti tutkimatta mahdollista väärää ilmiantoa koskeneet valittajien väitteet. Ehdotan, että unionin tuomioistuin määrää, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.